

Sverigefinländarnas delegation

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Ert dnr. Ku2016/00504/D

Sverigefinländarnas delegation/Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta har med intresse tagit del av rubricerade utredning och tackar för möjligheten att få lämna remissvar.

Sverigefinländarnas delegation, som är paraplyorgan för organisationer och nätverk som företräder den sverigefinska nationella minoriteten i Sverige, delar den generella problembeskrivning som ges i utredningen. Utredningen lyckas på ett tydligt sätt beskriva många av de utmaningar som civilsamhällets organisationer möter i sin verksamhet.

Det är dock förvånande att utredningen, trots att den under arbetets gång träffat ett mycket stort antal organisationer och genomfört hearings, inte bjudit in några organisationer alls som företräder de nationella minoriteterna eller urfolket samerna. Det bör påtalas att de nationella minoriteternas rätt till delaktighet och reellt inflytande är lagstadgad i Sverige, enligt 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och grundar sig på folkrättsliga åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

Förutsättningarna för de organisationer inom civilsamhället som företräder de nationella minoriteternas intressen och främjar dessa grupperas rättigheter, kultur och språk är begränsade på många sätt. Vi känner igen oss i den beskrivning som ges i utredningen. Det behövs insatser för att stärka långsiktiga och hållbara villkor även för dessa organisationer. Dessa organisationer har en avgörande betydelse som röstbärare, opinionsbildare och demokratiskolor och utan dem skulle inte de minoritetspolitiska målen kunna uppfyllas.

Visserligen utgår ett förordningsreglerat särskilt statsbidrag till de nationella minoriteternas organisationer, som höjdes 2010, men samtidigt har kraven på organisationerna ökat de senaste åren. Myndigheter ska numera genomföra samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och därmed har antalet samråd ökat markant sedan 2010, liksom antalet remisser som ska besvaras. Detta är en positiv utveckling i sig, men de nationella minoriteterna glöms fortfarande bort i många sammanhang och de faktiska ekonomiska resurser som fördelas till organisationerna är otillräckliga, om man beaktar den insats som krävs för att kunna göra ett bra arbete.

Det är även svårt för ideella organisationer att bedriva sin verksamhet och vara pådrivande i minoritetspolitiken när kunskapen om dessa grupper och minoritetspolitikens intentioner fortfarande är generellt låg bland beslutsfattare, tjänstemän och den breda allmänheten.

Minoriteterna själva behöver också bättre verktyg för att kunna öka kunskapen om minoritetsrättigheter.

Stödet till de nationella minoriteternas organisationer är i regel så pass litet att det inte går att upprätthålla kanslifunktioner som kan arbeta med främjande, kunskapsspridning och att bevaka minoritetspolitiska frågor fullt ut. Mycket av arbetet sker helt på ideell basis och under mycket knappa ekonomiska förutsättningar. Antalet organisationer som företräder minoriteterna har ökat och konsekvensen har blivit att befintligt statsbidrag ska fördelas på ännu fler organisationer. Samtidigt visar kartläggningar att de nationella minoriteternas organisationer gör en mycket viktig insats, särskilt på lokal nivå inom de s.k. förvaltningsområdena, och bidrar på ett betydande sätt till att uppfylla de av riksdagen fastslagna minoritetspolitiska målen. Detta framkommer bl.a. i den rapport om statsbidragsanvändning som Länsstyrelsen redovisade till regeringen i januari 2016.¹

Civilsamhällets roll inom minoritetspolitiken kan och bör utvecklas ytterligare i enlighet med det som utredningen föreslår. Dessa organisationer skulle kunna bidra ytterligare till att komplettera det offentliga insatser på olika områden och därmed bidra till välfärden i stort. Det finns en stor sakkunskap och ett engagemang bland minoriteterna. Den ideella kraften i civilsamhällets organisationer skulle kunna nyttjas bättre om den gavs bättre förutsättningar, så som utredningen är inne på. En del lyckade försök har gjorts på lokal nivå där civilsamhället bidragit till t.ex. äldres omvårdnad och trygghet (pilotprojekt i Västerås med stöd av ideella krafter vid hälsomottagning och rådgivning för äldre sverigefinnar), men det saknas i regel utvecklade former för sådant samarbete och det saknas modeller för långsiktig finansiering. Minoritetsorganisationerna är generellt för svaga för att kunna delta i upphandlingsförfaranden. Stabilare strukturer och tydligare dialogmodeller skulle kunna underlätta samverkan i olika former mellan det offentliga och civilsamhället.

Sverigefinländarnas delegation tillstyrker särskilt förslagen/bedömningarna i avsnitten

- 4.1.4 myndigheters redovisning av kontakter med civilsamhället
- 4.1.5 strukturer för dialog
- 4.2.1 kompetenshöjande insatser
- 4.2.2 insamling av synpunkter
- 4.2.3 skolans roll: nationella minoriteter måste synliggöras tydligare i arbetet
- 4.2.4 prioritering av organisationsbidrag
- 4.2.5 behovet att utveckla metoder för samråd
- 5.1.2 myndighetsstyrning
- 5.1.3 konsekvensanalys
- 5.1.4 översyn av allmänna arvsfondens kriterier
- 5.1.5 förenkling av regelverk
- 5.3.3 utvecklandet av regionala överenskommelser
- 5.3.4 behovet av lokaler
- 5.3.5 synpunkter på bidragsgivning samt att
- det administrativa stödet som beskrivs i avsnitt 7.6 kan utvecklas ytterligare.

Det bör noteras att de förslag som Länsstyrelsen i Stockholms län nyligen lämnade till Kulturdepartementet rörande användning av statsbidrag – se ovan – innehåller förslag om

¹ Rapport om användning av statsbidraget för förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt förslag till riktlinjer, Ku2015/01867/DISK, bil. 2 sid 18,
<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/nationella-minoriteter/Rapport%20dnr%20106-23946-2015.pdf>

RUOTSINSUOMALAISTEN VALTUUSKUNTA
SVERIGEFINLÄNDARNAS DELEGATION

civilsamhällets företrädare i helt motsatt riktning än det som utredningen nu föreslår under 5.15 och 5.3.4. Vi delar utredningens bedömningar i dessa delar.

Sverigefinländarnas delegation anser att förslaget till ändring i 15 § kommittéförordningen bör kompletteras enligt följande: ”... eller för villkoren för det civila samhällets *och de nationella minoriteternas* organisationer.” Detta förslag har även framförts vid samråd med Kulturdepartementet den 22 mars 2016.

2016-07-11

Enligt uppdrag

Kaisa Syrjänen Schaal

vice-ordförande, Sverigefinländarnas delegation